

get og Forsamlingen ikke havde taget Hensyn til hans Forslag: at graduere de forskjellige Understøttelser eller Livrenter som gives de Krigsvanføre; men her komme vi tilbage til det Svar, som er givet saa tidt, at der af dem ingen Krigsvanføre kan findes, som jo have en Afgang til Forsørgelse gennem Pension af Staten efter deres Grad (Ja!), og som efter de Sædvaner, vi hidtil have havt, desuden have Udgifter til Ansættelse og Fremfærd i Levebrød, som svarer til deres Kræfter og deres Dygtighed. Det ærede Medlem har bebrejdet Udvalget og har bebrejdet Forsamlingen, at de kun have givet dem en Fattigunderstøttelse; dertil vil jeg først svare ham, at saadanne Fattigunderstøttelser er der hidtil ikke givet, men jeg vilde endnu give nok et Svar, og jeg vilde ønske, at man vilde lægge vel Mærke til, at det er yderst farligt at kaste Brag paa en Mand, fordi han faaer Fattigunderstøttelse, og at kaste Brag paa Fattigunderstøttelsen i det Hele taget. Naar man kaster Brag derpaa, saa maa der altid levnes os Adkomst til ved vore egne Kræfter at skaffe os Erhverv, og, naar Samfundet skal fyldestgjøre denne Fordring, saa have vi seet, at der følger ganske betydelige Fødselsveer deraf. Vader os hadre den Lov, som har gjort os det til Pligt ikke at lade Nogen lide saadan Nød, at han derved kan gaae tilgrunde. (Grunder vi sig: Det er skadeligt!). Det ærede Medlem siger, det er skadeligt, og jeg kjender overmaade godt hans Ansuelser i saa Henseende, men dog holder jeg mig overbevist om, at, naar man grundigt vil betragte, hvor Faren er størst og Vanstuelighederne ere størst, enten derved, at Samfundet paataager sig at sørge for dem, der trænge til Forsørgelse, eller at Samfundet paataager sig at skaffe dem selv et Erhverv, saa er Faren størst ved dette Sidste, thi man kan skabe Understøttelse, men man kan ikke skabe Erhverv. Jeg troer ganske sikkert, at Forsamlingen kan forlade Forhandlingen af denne Lov, uden i mindste Maade at tage sig til Hjerte de Bebrejdelser for Mangel paa Anerkjendelse af Harens Virksomhed og Fortjenester, som med saadan rund Haand er kastet ud til Forsamlingen som en personlig Overbevisning. Det er et vanstueligt Skjærnbrædt

at stille sig bag ved, for at frigjøre sine personlige Udtalelser og sige: hvad enten de ere rigtige eller ikke, vil jeg sige Eder dem, endog om de ere nok saa krænkende; men jeg troer, som sagt, at Forsamlingen kan have hørt dem med Rolighed. Jeg har den Overbevisning, at, naar denne Lov, isald den gaaer igjennem, i sin Tid bliver prøvet, saa vil man snarere komme til at klage over, at den har været for rundelig end for snever, og fra mangen en Mand's Bolig vil lyses Betsignelser over dem, som have skaffet dem en Understøttelse netop af denne Art, som sætter dem istand til at pleie sig. Det Gnefte, som kan give Mand i denne uheldige Stilling Tilfredshed, er et Familieliv, et Liv, omgivet af Kone og Børn (Hør!) istedetfor et fortsat Soldaterliv, selv i de ældre Aar, og det har jeg seet i de Stiftelser, som man vil fortælle os have en saa stor Værdi. Kjedsomhed betager dem og Misnoie fylder hver Sjæl. Man maa desuden lægge Mærke til, at alle disse Stiftelser ere blevne til, ikke i den Tid, hvor Europa trængte efter Fred, og søgte ved fornuftige Underhandlinger og Overenskomster at afgjøre sine Stridigheder, hvor Nationernes indbyrdes Forhold havde den Betydning, som de nu have, men de ere blevne til, da man ved store erobrende Hære, betalte af de absolute Magthavere, og som havde vidst at benytte Striden mellem de forskjellige Stænder, til at gjøre sig nødvendige, behøvede disse sluttede, hvervede og længe tjente Hære, dette vandrende, affondrede frigerste Borgerkab, paa een Gang til at ave Borgerne og til at oversalde Naboerne. Derfor ere Stiftelserne blevne til, de ere blevne til som et Supplement til en saadan Tilstand, en Tilstand, som vi hverken kunne bruge eller bør eftertrækte, og de have heller ikke paa nogen Maade optaget i disse Stiftelser enhver Krigsvanfør, der findes i ethvert af de Lande, hvor disse Stiftelser ere tilstede. En ikke ringe Mængde Krigsvanføre forpleies i deres Hjem, og, skøndt de have en ringere Understøttelse i Hjemmet, end den, de kunne have ved at være i Stiftelsen, blive de dog ved Hjemmet. De fleste Beretninger, man har fra disse Stiftelser, de ere skrevne af Folk, som have betragtet dem overfladist, og saa Rejsende ere istand til at